

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՐԻ ԶՈՐՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ ԸՆԴԵՐՈՒ 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 1863

ԹԻՒ 714

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

ՔԱՂԱՔԱՐԻ ԶՈՐՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՈՒՂԱՐԻ ԶՈՐՐՈՐԻ

Ի ԿՈՂԱՐԻ ԶՈՐՐՈՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ

Առ ամենապատիւ տէր Օղոս սրբազան արքեպիսկոպոս բարեխնամ առաջնորդ մեծի միապետ իւր նորոգող Պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ , յառուր մեծամեծութեամբ ուղեւորութեան նորա :

Ամենապատիւ սրբազան Հայր :

Եւ զի իսկ հզօրագունի մայր արդեօք ատենան ճարտարախօս շրթանց առ ի թարգման կող ատենաբարձ զապաւանց հաղարաց ծննդակեր Զեր սրբոց , զի ոչ ուրեք եղբէք երեկոյս լեզու թրթրակ տաւել ճարտար ի յայտնութիւն զապաւանց խորհրդակիր սրտի քան զնոյն իսկ սիրտ աղբիւր անսպասելի իւրոց իսկ վեհ զապաւանց : Վասնորոց լեռնային ինձ աստ հետադարձ կանայն գատուց քաջորդակի ճարտարարանութիւնը , լեռնային և Առանձին գաղափար հնչանք , զի չէ՛ երբեք մարմնոց և արեան ի հոգեւ ածել զոր միանգամ զգամբ : այլ ինքնին սիրտ կնիք և նկարագիր անմահ հոգեւ յերկնայ ուսեալ ի վեր հանց զամենայն :

Այլ ուրեմն խօսեցարուք մեզ , ո՞ր կենդանի տաճարք խորհրդոց մարդկան , և տու՛ք մեզ արձագանք եթէ զինչ այս կիրք ներհակակիրք ուրախութեան և արտմուլութեան միանգամայն զարթուցեալ յանկարծ զբաւեն յիւր սրտ , զինչ այս բարեպաւն ներքին զոգցես զը :

զանց անգթութիւններ կը գործուին որոց վերայ հասարակական ցաւելու է յանուն մարդկութեան , զինի այսպէս զրուցելոյ , Վորին Վիշափառութիւնը հետեալ խօսքերը յարեց . “Ի՞նչ կը մնայ ուրեմն ընելու . միթէ պատերազմ հրատարակելէն կամ լռութիւն պահելէն ուրիշ միջոց մը չկայ : Այո՛ կայ ուրիշ միջոց մի . որ է եւրոպական դատաստանին առջեւ զնել բոլորիական խնդրոյն լուծումը . Ռուսիան արդէն հաճութիւն տուած է այս բանին , յայտնելով թէ իւր արժանաւորութեանը մաս մի չհասնիր , եթէ զուսմարուելու վեհապետական ժողովոյն մէջ ոչ միայն բոլորիական զորքը քննուի , այլ և այն ամեն եւրոպական խնդիրները որոնք վիճաբանութեան ներքեւ կը զանուրի” :

Ռուսիան Վաղղիոյ կայսեր այս առաջարկութիւնը ընդունելէ ետեւ , այս երկու տէրութեանց մէջ տարաձայնութիւն մի չմնար . հետեւաբար բարեկամական մտերիմ յարաբերութիւնները , որոնք Ռուսիայի ապստամբութենէն յետոյ , հաստատուած էին Ռուսիոյ և Վաղղիոյ կառավարութեանց մէջ , ինչպէս նոյնիսկ “Եւրոպայի լրագրութիւնները կը յիշէ իւր ատենախօսութեանը մէջ , այն յարաբերութիւնները կը սեմք անմաս պիտի մնան . ուստի Վաղղիան օրինաւոր պատճառ մի պիտի չունենայ պատերազմ հրատարակելու Ռուսիոյ դէմ : Մասնաւորապէս որ Վաղղիոյ օգուտը կը պահանջէ որ Ռուսիոյ հետ ունեցած իւր դաշնակցութիւնը անմաս և հաստատուն պահուի միշտ . որով Եւրոպայի և մասնաւորապէս Վաղղիոյ առջեւ իւր ազդեցութիւնը առաւել զօրաւոր կը լայնուի :

Վաղղիոյ կառավարութիւնը՝ Փարիզի թափառելու զրոյն զրաժին նայելով , մտերմ մասնաւոր յայտարարութիւնով ի Ռուսիոյ կառավարութեանը ի մասին բոլորիական խնդրոյն : Բայց կը հաստատեն թէ այս յայտարարոյն ո՞՞ր շատ կախող և շատ խաղաղախիտական է ու լորտ Բէլլըրսթընին յատուկ լեզուութեամբը գրուած , որպէսզի ասկէ յետոյ արտաքին գործոց պաշտօնատունէն յուղարկուած յայտարարոյն իմաստը չափաւորուի : Վասնզի լորտ Բէլլըրսթըն իրաւամբ գիտողութիւն ըրաւ թէ նոյն

զրդէ զերկիր ընդ ոտիւք մերովք , կամ ո՞ր այն խորհուրդ որ զբաղուի ողջին յոտին կացոյց : Ա՛հ սահմանք Բիւզանդեան հրաշխտոյցք անձնաւորեալ զոգցես կան միան ակնկալոյցք եթէ երբ ընդ յարկաւ իւրեանց հիւրընկալեալ ժողովեցին զհաշխարհիկ մեր Հայր առ մեծապիւրի : Այլք փրկարդէք Եւրոպական Պոնտոսի ուսուցեալք միան թէ երբ արդեօք անիւք երջանիկ նաւուն ախտակի զձով պատուեալ վկայ յերեւան առ նոյնու . ահա և նաւախաղոյն չողիւմար ի թուրաւարք դալթ Տան Համբրի փղաբար բաւեալ որոտայ ընդ ամպածրար իւր և ծխալունչ կոկորդ առնուլ ի մէջ զամենապիւրի Հայր մեր սրբազան : Ահա՛ և Առաւածուսոյ շրթնք սրբաւանալ Հոր մերոց զսրտառու զնհն բարբառ հրաժեշտի . . . ա՛հ անձատու մի ցաւազին , ա՛հ երկհազարեան և աւելի վտաւանք վայրաց անձրստեանցն այսուհետեւ ընդ մէջ մեր և այսպիսոց Հոր անդու գահանի : Այլ զի՛նք Զեղ , ո՞ հայր զորովադուր , զի՛նք առաւել ի զի՛նք ընդ սեփական սրբիս Զեր սիրտուն , զոր զբաւորք մի դար և աւելի իսկ երկնեալ ծնայք ի Քրիստոս : Ընդէր թողուլ զմեզ որք և մեկնել . ա՛հ ժամ անհամբոյր , յորում գիւտն զորովին ծնեալքն աղիք , ա՛հ հարկ անողորմիկ և վճիռ անհրաժեշտ սիրոյ հայրենաց , որ հանես ի բաղկաց որդեցս զհայր սրբոցուն : Որում պատկառ կային հայր մեր հանգուցեալք , յորոց ձեռն անցաք և մեր ի տիս , զոր և վայելեցին որդիք մեր զեւաբոյսք : Այսպէս , ո՞ հայր սրբազան , յանապառ ինձմ ձեր հակեցիք ի վերայ անցելու և առաջնեաց աղիք , և զընտանի վերել անուան

յայտարարոյն մտացը համամատ կը հետեւի որ Վաղղիոյ կառավարութիւնը կամ իբրեւ պատերազմող կողմ մի (պէլիքէրան) պիտի չանաչէ զբոլորիացիները կամ հարկաւ պիտի պարտաւորի իւր բարեկամական յարաբերութիւնները դադարեցնել Ռուսիոյ հետ . այն ինչ Լոնտոնի գահէն չուղեր այս բաներէն ոչ մէկը և ոչ մէկալը ի դարձ զնեւ . ըստորում իւր օգտիւնը դէմ կը համարի :

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

Եւրոպայի լրագրութիւնները մասնաւորապէս զբաղեալ են զանազան մեկնութիւններ տալու Վաղղիացոց կայսեր ատենախօսութեանը՝ զոր ըրաւ աւելի քան երեսփոխանաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատեհ ատիւր :

Զեր գրութեալ տպաւորեցիք ի փափուկ մտա մատաղատունի որդեց մերոց : Որ սիրեցիք զմեզ զսիր երկնաւոր , վաւերոյ և Արարտեանն մայր սուրբ Աթոս պառկեաց զձեզ փեսայ անմեկնելի Երեկոցոց երջանիկ վիճակաւ այսօրիկ . և ի մեկնել երբեմն Հորք ի մէջ՝ զոգցես Ալ երկնայ սկսու աներեւութաբար ապականել զմեզ : Պատճառաւ որդեակ Հորք մեծի , և եկել արտփիւ զբրդիս հարուածեալ յերեւոյ շանթարձակ բարկուրեան Հեփեսոսայ : Աղիկեղ հառաչանք Հարախ Զեր սրբոց երեկոցոց , որ անմիջապէս նստէր յայնժամ ի վերայ միտոյ , ընդ որոտ երկրի ձերովք ազդողազոյն փողով հնչեցին և լսելի եղին , և զարձեալ զարդարեցաւ նա հրաշափառագոյն քան զառաջինն , և ըզգեցաւ զանմահական ձեր անուն իբրեւ արգաղիւ պսակ յիւրն պանծողի ճակատ կեանք : Հանապազողոք ի խընդիր լայնօթեաց ոչխորացոյ ի վեշտաւան փարախ տաւաղեց զժուրոյն ճանապարհոց տաբեալ հովիւ քան ջարթուն հանդիսացայք : Որ հայրական յորդորանք հանապազ շարժելք զաջ ազգաւորս ոգևորել զանիւս յառաջադիմութեան ուսմանց ոչ միայն յերկուս ազգաւ , յին վարժարանս քաղաքիս , այլ յորդիս Զեր հետաւորանայս : Եւ որոց ի մեղմեկանայ կենցաղոյս վտայեալ զիմէին առ Հայրք մեծ , զգետ ինձմոյ ի վերայ պարզեալ իբրեւ հայր հարազատ փարաւաղ սփոխանայ այնպիսեան մատուցանելք :

Տաճարս Աստուծոյ և ատենան սրբաւոր վկայք մը . տարաբարեւ կացցեն ապսքն Զերոյց հոգեւունչ քաղաքի մեջ , որով մեզ ընտիր կացեալ յԱստուծաւ :

